

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstva v poduk.

shaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrť leta 80 kr. — Naročnina se pošilja opravištvu v dijaškem semenišču (Knabenseminar). — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamesne liste prodaja knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. — Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo.

Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

 Z mesecem julijem začne „Slov. Gospodar“ drugo polletje; prosimo torej p. n. naročnike, ki so samo za pol leta bili naročnine poslali, naj ponovijo naročilo o pravem času, da ne pride nered v pripošiljanje.

Tudi novi naročniki se sprejemajo. Do konca leta znaša še naročnina 1 fl. 60 kr., do 1. oktobra pa 80 kr.

Naročnina, nova in zaostala, naj se nam pošlje po poštah nakaznicah.

Upravništvo.

Volilni shod v Podsredi.

(Dne 22. jun. 1884.)

Med pokanjem možnarjev, sviranjem muzike pripeljali so se na treh vozih od Reichenburga kandidat c. k. svetovalec g. Jerman, državni poslanec dr. Vošnjak, c. k. notar Vršec grajščak Lenček, župan Zalokar in več gospodov v lepo ozaljšani trg Podsredo. Naroda je bilo vse polno zbranega, ki je došle z donečimi živijo-klici pozdravljal. Gostilna g. Alegrijeva, s čegar strešja je plapolala cesarska zastava obdana od dveh slovenskih ter imela nad vhodom napis: živeli domoljubi naroda slovenskega, bila je pretesna za toliko ljudi. Takoj so bile mize zunaj pa je še bila neznosna gnječa.

Zborovanje se takoj začne: državni poslanec g. dr. Vošnjak spregovori prvič rekoč, da je on sklical volilni shod in priporoči gosp. c. k. notarja Vršeca za predsednika, čemur zbrani z živijo-klici pritrdijo. Ta pozdravi navzoče in pohvali, da se jih je toliko zbralo iz vseh župnij kozjanskega okraja, tudi iz brežiškega in sevniskega jih je mnogo bilo; kajti to kaže, da poznajo važnost novih volitev v deželni zbor. Naj torej pazljivo poslušajo, kar se bode govorilo!

Zatem poroča g. dr. Vošnjak najprej o državnem zboru ter omenja zlasti postave o posojilnicah, ki sedaj Slovincem marljivo pomagajo, da se izvijajo tujemu kapitalu in oderu-

hom. Treba je še le, da vlada bogate hranilnice (šparkasse) prime ter jim zapove, od rezervnih fondov posojilnicam denarjev proti malim procentom na razpolaganje dajati. Zatem preide na sedanje volitve rekoč: sedaj volimo za deželni zbor v Gradec. Tam so do sedaj 23 let gospodovali nemški liberalci na škodo kmetom pa Slovincem. Zmiraj plačujemo vedno večjih doklad v Gradec, dobivamo pa od ondot le slabe postave. Tako ne sme iti naprej, izvoljen mora biti drug deželni zbor, kder bodo konservativci in Slovenci imeli večino, kakor na Kranjskem.

Tukaj so do lani tudi nemški liberalci razsajali. Toda lani smo jih vrgli in kmalu sklicali shod najodličnejših mož, da so se posvetovali, kako kmeti stan rešiti pogina. Skleno se je, delati na to, da se ustavi trgiranje gruntov, prosto ženitovanje, prevelike dote, nadalješnje zadolževanje, nezmerno žganjepivstvo; dalje razgovarjalo se je, kako kmetijstvo povzdignoti, o prikladah, pristojbinah, davkarskih eksekutorjih, ceneji soli za živino itd.

Ker na Štajerskem kmet v enakih in deloma še hušjih razmerah živi; zato je treba liberalce pri volitvah, kder le mogoče, spodriti. Zlasti Slovenci naj volijo le svoje ljudi, domoljudne može. Tedaj bode tudi v narodnem oziru na boljše šlo, kakor na Kranjskem. Volite torej le značajnega, neomahljivega Slovence v Gradec. [Živijo!]

G. Trček predlaga, naj zbrani svojemu izvrstnemu, velezaslužnemu poslancu gosp. dr. Vošnjaku izrečejo svojo prisrčno zahvalo in popolno zaupanje. Narod pritrdi z navdušenim živijo-klicanjem.

Predsednik g. Vršec poroča potem, da so domoljubi treh okrajev: brežiškega, kozjanskega in sevniskega, sklenoli, sedanjega poslanca (Šnideršiča) ne več za kandidata postaviti, ker je Slovincem pred volitvami dano bosedo v Gradci prelomil, ter k nemškim liberalcem potegnili. Da se nam kaj takšnega zopet ne zgodi, na-

svetujem novega kandidata, moža, ki naše okraje, naše potrebe dobro pozna, ki je sedaj popolnem neodvisen pa tudi voljen nas zastopati v Gradci, to je naš bivši okrajni komisar, sedaj umirovljeni cesarski svetovalec g. Jerman' [Gromovito živijo zadoni.]

G. Jerman razlaga potem svoje politične misli. Pravi v gladkejši slovenščini: mnogo domoljubov mi je ponudilo, tukaj za poslanca v Gradec oglašiti se. Voljen sem častnemu pozivu ustreči, ker imam sedaj časa dovolj, sem neodvisen in tudi so mi razmere tukaj znane, ker sem mnogo let služboval in prepotoval te okraje kot okrajni komisar.

Ako me izvolite, vedite, da se držim in bodem držal narodno-konservativne stranke ter prizadeval rane celiti, katere je nemško-liberalna stranka vsekala Slovincem pa kmetskim ljudem. Oni so mnogo žalili versko prepričanje ljudstva. Jaz se bodem temu upiral in zahteval zlasti, da se nedelje in prazniki svetijo in delavcem potrebni počitek privošči. V šolskih zadevah rečem, da se otroci preoblagajo v šolah s predmeti. Tako se pa zanemarjajo glavni predmeti in pogosto otroci naposled prav čitati in pisati ne znajo. Učitelji temu niso krivi, ampak novi šolski red, od liberalcev upeljan. Tudi sem zoper čisto nemške šole za slovensko deco. Slovincem treba slovenskih šol, kakor Nemcem nemških. O takšnih šolah, kder slovensko deco v tujem, še nepoznanem nemškem jeziku poučujejo, da se sledeča prisposoda povedati: na mizi stoji skleda polna dobre jedi, nemški otrok ima žlico v rokah, slovenskemu pa dajo nož in kos lesa, naj si žlico naredi; preden si žlico izreže, najedel se je nemški otrok uže do sita. Sploh Slovenec naj ima slovenske šole pa v zadnjih letih se naj uči nemški jezik s pomočjo slovenskega. [Dobro].

Volilni red je kmetom krivičen, a le mestom ugoden, ta sedaj komandirajo in sebi v korist vse obračajo. Občine so s posli preobložene in župani so dostikrat pravi trpini. Zahteva se od njih, česar se niso učili. Zato jim treba pisačev, kar zopet denarjev stane. Domo vinska postava je tudi slaba. Naj bi se pre naredila, da občine nebi plačevale za tištimi, ki se kam preselijo pa ubožajo; hlapci, dekle, delavci itd. bi naj tam, kder so 10 let služili, dobili domovinsko pravico, da jih nebi na stare dni rojstnej občini dopsiljali v oskrbovanje. Okrajni zastopi bi se naj celo odpravili ali vsaj pre naredili. Doklade občinske, okrajne in deželske so uže močno napete in skoraj vse se nalaga gruntnim posestnikom. Vse to so nemški liberalci zakrivili in še posebno kmetske ljudi v dolgove in kremplje oderuhov spravljali. Naredili so postave ptičem, ribam, rakom in zverjadi v obrambo, na obrambo kmetskega stanu pa še mislili niso. Temu se more konec

storiti, če pri volitvah povsod spodrinemo nemške liberalce in njihove kandidate.

To so moje misli v političnih rečeh in če me izvolite za svojega poslanca, smete prepričani biti, da se bodem vselej tega slovenskega, narodnega in konservativnega programa držal. [Dobro, dobro, živijo.]

G. grajščak Lenček priporočuje zatem v iskrenih besedah izvoliti g. Jermana, ter na to uže sedaj pri odbiranji volilnih mož gledati. Slovenci naj trdno vkup držijo, kakor zvezane šibice. Vsako posebej kdor bodi prekrhne, vseh pa nihče ne more. Bodimo torej složni, spodrinimo, izbacnimo povsod narodne izdajalce, Judeže, nemškutarje in volimo v Brežicah enoglasno cesarskega svetovalca gosp. Jermana. [Predlog se sprejme enoglasno in navdušenim živijo-klicanjem.]

Predsednik g. Vršec sklene zatem zborovanje, ki je itak uže čez dve uri trajalo, v krepkih besedah izražajoč željo, da povsod zmajajo Slovenci!

Ta volilni shod je res bil sijajen. Hvala in slava vsem, ki so pripomogli k tolikemu uspehu. Zastopani bili so vsi trije okraji. Sedaj narod vé, kako imenitne so bližnje volitve, on spoznava, da mu je treba značajnega Slovence poslati v Gradec, zvedenega pa tudi zgovornega moža. In vse te lastnosti najde v osebi g. Jermana in zato ga bode tudi volil. Bog živi bodočega poslanca slovenskega g. Jermana!

Vrli Šmarijčani počastili so zbrane s telegramom: slava gospodom govornikom, borečim se za svete pravice naše; bivši podsredniški kaplan pa: Vrli Podsredjani in vsi zbrani Slovenci, ravnajte se po zlatih besedah govornikov.

A š k r c !

Mil. gospod dr. Jakob Misja, knezaškok ljubljski.

Presvitli cesar so graškega kanonika in vodjo škofijske pisarne mil. g. dr. Misjo imenovali za knezoškofa ljubljanskega. To je vesela vest za celi slovenski Štajer, posebno pa za lepo Mursko polje, kjer so se dr. Misja 30. junija 1838 v vasi Mavti, fare sv. Križa, od poštenih slov. staršev rodili. Žalibog sta že oba, oča in mati rajna. Še prav mlad je bil Jakob sprejet v mladeniško semenišče v Gradci, od koder je obiskoval c. kr. gimnazij in ga l. 1857 z izvrstnim uspehom dokončal; vseskozi je bil prvi med svojimi součenci. Že kot dijaka so ljubeznjivega Jakoba rajni škof graški, grof Otokar Attems, zmiraj pri sebi imeli, šolske počitnice so z njim preživali na škofovskem gradu Sekavi, in Murski poljanci se še radi spominjajo, da se rajni škof Attems niso nikdar v svoje ljutomerske vinograde peljali, da nebi

ljubi Jakob sedel na njihovi strani. Ko je bil potem l. 1857 v jeseni sprejeti v graško duhovno semenišče, so ga njegov največi dobrotnik škof Otokar poslali v Rim na visoke bogoslovne šole, v zavod Germanicum, kjer je do l. 1864 ostal ter se bogoslovskih in modroslovskih ved tako izučil, da je bil za doktorja sv. pisma promoviran. Za duhovnika bil je tudi v Rimu posvečen že 30. maja 1863. V domači fari je potem ponavljal sv. mešo na veselje svoje rodbine l. 1864 meseca septembra. O kako smo pač veseli bili na tej primiciji. Neka mamica je rekla: Kako so pač lepi mladi gospod, da bi jih človek kar gledal. Najpred so mladega doktorja nastavili za nadzornika v dijaškem semenišči v Gradci, kjer so učili latinski jezik in zgodovino, pa že za leto dni so jih škof Otokar imenovali za svojega dvornega kaplana, in sedanji graški škof Janez so jih odlikovali zaporedoma s častnimi naslovi. Postali so l. 1876 knezošk. konzistorijalni svetovalec, vodja šk. pisarne in izpraševalec pri župnijskih preskušnjah. L. 1879 so dobili zlati križec na prsi ter so postali kanonik graškega stolnega kapitela.

Novo imenovani škof so poleg svojega prevelikega posla še vendar bili tudi pisatelj, ter so nedavno napisali tako znamenito knjigo glede gmotnega stanja duhovstva, da so jo morali kar trikrat zaporedoma natisniti. Tudi neko slovensko knjižico so pred leti izdali, katero so pa samo svojim najbližjim doposlali. Kratko rečeno: Dr. Misja so izgledni duhovnik, vrl in zvest sin svete matere kat. cerkve, iz srca ljubeč tudi svojo slovensko mater, in močno pohlevnega in prijaznega obnašanja, tako da si vsako srce kar na mah pridobijo. Zategadeliz celega srca častitamo beli Ljubljani, da dobi tako odličnega pastirja. — Tudi „Sl. Gospodar“ se močno veseli tega imenovanja, ker so blagi gospod dr. Misja tudi naročnik njegov. — Živel! knezoškof ljubljanski!! —

K.

Gospodarske stvari.

Kako z brejimi svinjami ravnati.

Brž v početku brejasti in dokler vlastnost brejih živali od drugih ločene postrežbe ne zahteva, smejo se breje svinje z drugimi svinjami v skupnem hlevu držati. Hlev mora pa dosti prostoren biti in suho ležišče podajati, da se živali ne gnjetejo in tako svojega zdravja v nevarnost ne stavijo.

Le če je svinjak dosti prostoren, se sme brejim svinjam v njem pokladati, sicer se mora to pa zvnaj goditi. Če vreme dopušča, naj se breje živali, kolikor le mogoče, na prostem puš-

čajo. Zmerno gibanje jim posebno dobro deje. V toplejših poletnih mesecih se smejo živali tudi pod milim nebom po noči puščati, če je le za to poskrbljeno, da imajo suho in prikladno ležišče. Ko pa brejast napreduje in se živalim že tudi poznati začena, kar se v tretjem mesecu zgodi, prasica postaja bolj težka in neukretna, lena in rada poležava na lagodnem in nji priličnem ležišču. Tudi telesno se ne sme preveč prenapenjati. Ako je navada, da se svinje na pašo gonijo, morajo visoko breje prasice doma obdržavati, ker jim vsi veliki telesni potrudi zelo škodujejo. Posebno pa to velja o takih prasicah, ki imajo prvokrat povreči.

Posebno obilnega krmljenja pa ravno ni treba in je navadno zadosti, ako je krma telesnemu blagostanju živinčet primerna. Prasice se morajo tedaj srednje dobro krmiti, niti preveč, niti premalo se jim sme dajati.

Svinja je itak bolj nagnjena k odebeljenju in če se jim preveč in predobro polaga, se debelijo na račun mladičev. Ti se potem suhi in mali uležejo in k temu pride še neugodna okolnost, da se svinja manj rada in manjkrat buka. Pa tudi preslabo se živali ne smejo držati, ker se potem prenaglo porabijo, zelo izhujšajo in jim potem ko so povrgle, potrebnega mleka pomanjkuje, tako da so mladiči dostikrat v nevarnosti gladovanja.

Najboljša krma za breje svinje je po mnogih skušnjah, repa, krompir, pomije in mlečni odpadki, temu nasproti pa so krupe in stročji sad manje priporočati. Če se hoče svinjam v času njihove brejosti in takrat ko dojijo mladiče, kaj posebuo krepivnega podati, tako se najbolj priporočajo ovsene krupe.

Kar se kuhinjske pijače tiče, se mora pomniti, da ta pijača ne sme v sebi imeti soljenih mesenih ostankov. Mali darovi soli so svinjam pitancam koristni, breje svinje lahko po soli škodo trpijo in celo poginejo.

Nekteri polagajo brejim svinjam na dan vsaki po 1/2 kilo turšične krupe in 1 kilo otrobov, zraven tega pa po zimi ostankov iz žganjarij s pšeničnimi otrobi 'pomešane in pa pomije, po leti pa zeleno, kratko rezano rudečo deteljo.

Blizo 14 dni predno svinja povrže, se mora breja žival od drugih ločiti in v poseben hlev zapirati, ki mora potrebno lagodnost za visoko brejo svinjo in za pričakovane prasce podajati. Hlev mora za to dosti prostoren biti, mokre izločke dobro skozi spuščati in sploh suho in snažno ležišče podajati. Tudi korita ne smejo previsoka biti, da mora svinja lahko iz njih jesti. Svinja je o tem času navadno prav težka in neukretna, rada poležava in se ne sme veliko nadlegovati. Mora se z njo sploh rahlo ravnati. Dobro je tudi, če se tisti, ki ji

streže, veliko z njo peča, da se ga privadi in si potem, ko povrže, njegovo postrežbo bolj rada vzame. Hrana, ki se ji 14 dni pred povržbo daje, mora biti redivna, lahko prebavljiva in tudi na mlečne žile ugodno vplivajoča. Zato so posebno dobri vsi odpadki v mlekarijah in vodična pijača iz kuhanega krompirja in ječmenove krupe.

Konečno je še treba na to gledati, da se živali ne prenajedó. Zato se jim mora hrana v malih oddelkih polagati in če so živali trdega črevesa, — kar je pri brejih živalih rado — se jim mora brž ko mogoče pomagati, ker je tak stan škodljiv za mleko in mlade prasce. V tem slučaju naj se toraj kislega mleka z Glavberjevo solijo med hrano pomeša, da se živalim čreves redno odpre.

Najboljši pomoček zoper trtno bolezen.

Med raznimi sredstvi, ktere so poskusili, da bi trtno bolezen ozdravili in odpravili, je žvepljenje dozda še najboljše nasledke imelo. S tem, da so rabili in z njim trsovje posipali, so vinograde okoli glasovitega vinskega mesta Bordeaux-a na Francoskem, ktere je trtna bolezen med vsemi najhujše napadla bila, zopet popravili in krepke naredili, tako da zdaj toliko rodijo, kolikor poprej.

V poslednjih dveh letih je bila škoda, ktero je ta gliva napravila, prav velika in posebno zadnje leto je trs nekterih goríc po ti glivi, ktera trtno bolezen provzročuje, silno trpel.

Ker se bolezen tudi po naših vinogradih sem ter tje pokazuje zlasti po brajdah ob zidovju, tedaj ne sme vinogradnik rok križema držati, ampak mora skrbeti, da se ti deželni uimi po mogočnosti v okoli pride. Z vsó silo jo treba proti ti bolezni delati in vse deležne lastnike na živo pomoč poklicati. Priporočamo toraj pred vsem drugim žvepljenje, ker je ta pomoček že skušnja kot gotovo sredstvo potrdila.

Svetujemo toraj kratko pred cvetom trte prvíkrat žvepliti zlasti tiste, ki so bile preteklo leto od te bolezni napadene. Pozneje, ko so jagode se že dobro razrastle, jih gre drugókrat žvepliti in sicer vse trs, trte, mladike postranske poganjke, listje in grozdje, kjer je le kaj plesnobe zaslediti.

Kolikor natančnejše se to delo opravi, toliko gotovejši bode tudi vspeh.

Slednjič se mora še tretjikat po žveplu seči, ako se še kaki sledi te bolezni pokazujejo in to takrat, ko postanejo jagode za grah debele in predno prozorne in svítle prihajajo.

Tako preganjana bode bolezen gotovo izginila in grozdje bode zorilo in dobrota vina ne bode trpela.

Žvepliti se pa mora o mirnem, toplem in brezme Glennem vremenu, ko je juternja rosa že preminila in se posušila. Žvepljenje kratko pred dežjem nima vspeha in se mora ponoviti.

Najboljša sorta žvepla je žveplovi cvet. V prah stolčeno žveplo manj ugaja, ker ni tako drobno in delujoče.

Sejmi. 29. junija Gomilice, sv. Janž pri Arveži, sv. Peter pri Radgoni, Spodnja Polskava, Zreče, Reichenburg, Trnovci, Ulimje, 2. julija sv. Ilj pri Slov. Gradei, Ptujská gora, Petrovče, Polensčak, Remšnik, Marija-Tinska, 3. jul. Maribor (konjski in goveji sejem), 4. jul. Maribor, Podplat, Rečica, Vuzenica, Videm, 6. julija Oplotnica, 7. jul. Vojnik, 8. jul. sv. Andraž v Susilah, sv. Juri na Pesnici, sv. Hema, Pišce.

Dopisi.

Iz mariborske okolice. (Koga bomo volili?) Vsakako može, ki bodo nas Slovence zastopali. Ne morejo toraj biti naši izvoljenci iz števila nemških liberalcev, kteri so že več ko enkrat dokazali, da le sebe in svoje zastopajo in le za se skrbijo. Kaki ptiči da so nemški liberalci, smo se že tudi dostikrat prepričali, po kajhah pa pozneje svojih poslancev iskati nočemo. Nas morejo naši moží zastopati, za tujce in nemškutarske petolizce ne maramo. „Hammer-Amboss“ Schmiderer ni naš mož. On je tisti, ki je rekel: „da morajo Nemci kladvo ali „hamri“ biti, ki po slovenskem ambosi naj udrihajo“. Kdo je toraj nor, naj nemčurjem služi v „ambos“, naj mu nemškutarsko kebljačo razbijejo, pametni Slovenci pa nečemo biti „ambosi.“ Schmiderer je tudi za poslanca popolnem nesposoben. V državnem in deželnem zboru je sedel kakor v prosi ded, ni zinol besede inai, kakor takrat, kedar je šlo Slovence zaničevati in sramotiti. Če so Mariboržani s tako ničlo, kakor je Hammer-Amboss, zadovoljni, naj bodo, mi ne. — „Tajč in tajč“ kričijo, kaj nam je s samim „tajč“ pomagano, kdo bo od samega „tajč“ sit in kako bo štibra plačana? Bode li naš najhujši sovražnik nam pomagal do naših pravic? Nemčurji nam čéjo slovenski jezik popolnoma iz šol pomesti, da bi ljudje slednjič slovenski niti brati in po takem slovenskih knjig in časnikov čitati ne mogli. Slovenski časniki pa ravno nemške liberalne lumparije razkrivljajo in pred sleparstvom svarijo. Volk ovcam za pastirja in Hammer-Amboss nam Slovincem za poslanca, to je vse eno. Naši možje so g. baron Gödel, ki so se večkrat za nas posegnili in ravno tako g. dr. Radaj. Ta dva vsaj razumemo in onedva nas. Ta dva gospoda se ne sramujeta Slovence biti in slovenski govoriti. Povsod, kder je šlo za naš prid, sta se

potegnili, Baron Gödel razven tega pri svitlem cesarji mnogo velja in baron Gödelnu so prve-
mu svitli cesar lani tukaj v Mariboru pred
škofovsko palačo roko v pozdrav podali. G.
Radaja so svitli cesar tudi s svojim redom po-
častili. To sta toraj veljavna moža. Za nem-
čurske rogovileže pa se razun njih prijatelov:
Judov nikdo ne briga in ne zmeni. Naši po-
slanci so toraj g. baron Gödel in dr. Radaj.
Ne dajmo se tedaj od nemčurskih sleparjev in
bauernvereinskih tepcev in nemškutarskih peto-
lizcev za nos voditi. Svoji k svojim! Živela
naša poslanca g. baron Gödel in g. dr. Radaj!

Iz Žetalj. (Živinski potni listi pa
župani.) Večina slovenskih županov naših
se je že predramila ter uraduje lepo slovenski,
med meni znanimi najlepše: Sv. Florijanski,
Stoperčki in Čajžek od Donačke gore. Ni pa
boljšmešnega kakor živinski potni list od župana
posilinemca podpisan, kateri še pravilno svojega
imena podpisati ne zna; med temi se posebno
odlikujeta Anton Očišnik v Dobrini in Anton
Kolar v Žetalah. Kako se ti mučijo z nem-
ščino, sami sebi v veliko težave in Sloven-
cem v nečast, ko bi maral njihovo bedarijo
popisavati, vse bi se smijalo, pa za zdaj opu-
stim in mislim, da se poboljšata. Vse to sem
imel priložnost gledati pri pregledovanji živin-
skih potnih listov. Kolar je svoje ime celo
na nemško spremenil v neko „Koller“, gotovo
ni mislil na nemški ime konjske bolezni: „dumm
koller“. Slovenci bodite na slovenskih tleh —
Slovenci!

Z Ribnice na Pohorji. (Patroni šul-
ferajna. — Kr. šol. svet. — Neustra-
šen narodnjak.) V nedeljo 1. jun. je imel
zglasni šulferajn svoj glavni zbor v Gradci.
Z našega kraja so se podali tje otrobe vezat
znani šulferajnarji, ki slišijo na imena: Gastei-
ger, Zapečnik in Petrun. No, prvemu se ni
čuditi ker je Nemec, a ostalima (in vsim takim)
moramo le pomilovalno reči znane besede: Oče
odpusti jim, saj ne vejo, kaj delajo. Bože od-
pusti vsim našim zaslepljanim odpadnikom, ki
zapustivši svojo mater milo slovensko jo izda-
jajo nasprotnikom, — in razsvetli jih, da spo-
znajo že enkrat svojo zmotu! — Naš kr. šolski
svet je tudi storil pred kratkim korak, ki se
ga bo še sramoval. Pred nekaj tedni se je
zbral k seji ravno v nedeljo med sv. mešo, tako
da se niso mogli narodnjaki vsi vdeležiti, ter
sklenil hopniti v koš šulferejnski in našo deco
„bolje“ ponemčevati. To je korak vreden svo-
jih mojstrov, kateri v nemškutarški rog trobijo,
pa še nemški kaj prida ne znajo. Sramota
jim! — Pa vendar zraven teh nerodnosti imam
še tudi kaj veselega poročati. V Hudem kotu
sredi med najhujšimi nasprotniki našega jezika
najde se tudi prav značajan in trden Slovenec
namreč g. Forneci. Kot večletni naročnik in

priden bralec „Slov. Gospodarja“ naučil se je
že iz njega spoznavati zapeljive lisjake, nem-
škutarje, zna se jih braniti in ne boji se jih.
Čeprav sam med stotino nasprotnikov (glažu-
tarjev in privandranih kamnosekov Nemcev,) vendar se ne ustraši jih, ter pri vsaki priliki
krepko brani čast svojega jezika pred njega
zasmehovalci. To vam je trdna straža, dragi
rojaki, in častna izjema med prebivalci Hudega
kota. Slava takim značajnim narodnjakom, a
ničvrednim nasprotnikom sramota!

Slovensk narodnjak.

Iz Kamce. Zadnji „Gospodar“ prinaša
kratek dopis iz Kamce, s katerim se je dreg-
nilo v sršenovo gnezdo. — Dolžijo mene pod-
pisanega, kakor bi bil jaz pisatelj, kar pa ni
res. (Potrdimo, da č. g. Č. ni spisal ovega do-
pisa.) Da pa si nekteri napuhnjenci in neote-
sanci ne bodo mislili, kakor da se podpisani
njih in njihovih surovosti bojim, prijavim sle-
deče: „Kamško šolo obiskujejo izključljivo
razun enega nemškega otroka le slovenska deca,
ki nemški ali le malo večinoma pa nič ne ra-
zume. Povsod je materni, to je domači jezik
podlaga poduku, inachi se otroci le motijo, ni-
česar ne naučijo in niti materni niti tuji jezik
prav ne razumejo in ne govorijo. Žali Bog
pa pri nas v vseh važnih rečeh zapovedujejo
le Mariborčani, in to taki, ki naših občinskih
pa tudi šolskih razmer ne poznajo. Od Seidl-
novih časov sem se naši možje povsod od meš-
čanov voditi in napeljavati dajo, namesto da
bi sami premislili, kaj in kako je treba in prav.
Šolski načelnik pri nas je tujec Zwetler, ki o
šolskih rečeh ničesar ne razume, pol občinskega
zastopa je tudi iz mesta vzetega in tako mora
uboga Kamca plesati, kakor jej v Mariboru
godejo nemški liberalci. Vsak pameten mora
sprevideti, da to ni prav, če drugi v naših
zadevah zapovedujejo. Iz celega kamškega
šolskega sveta in iz celega kamškega občin-
skega zastopa pa le eden ima, in to le enega
otroka v šoli. Takim je lahko vse eno, ali se
otroci kaj naučijo ali ne. Zoper učenje nem-
škega jezika se nikdo ne upira, le učiti
se mora, kakor je prav. Učiteljev naših nikdo
ni vprašal, kaj oni mislijo o vpeljavi nemščine
kot učnega jezika. Sad šulvereinskega rogo-
viljenja se prikazuje. Kdor je pameten in po-
šten, kakor pridni Jelovčani, ta se ne da od
mariborskih nemčurjev za nos voditi, Jelovčani
so enoglasno zahtevanje dr. Maljaja odbili.
Kamški šulvereinerji pa se naj gredo še po-
štenja učiti, da bodo ljudi vsaj na cesti pri
miru puščali.

Ivan Čagran.

Iz Brežic. (G. dr. Srebre) nam je z
ozirom na dopis iz Brežic v zadnjem „Slov.
Gosp.“ doposlal dopis, v katerem osobne na-
pade v njem zavrača in obsodi ter dostavlja
„nam je znano, da je vsak vinogradnik pri

tukajšnje davkariji osebno prejel njemu odmerjeno odškodnino za po trtni uši uničeni vinograd; dalje nam je znano, da je g. Šnideršičev vinograd se ravno tako zalival s hudičevim oljem kakor drugi in da je celó na svoje stroške si preskrbel več tege žveplokislega ogljika.“ Opomnja. To more zelo resnično biti, pa vendar še druga govorica pripovedovati; tako je n. pr. lani govorica, se vé bosa, razglašala se, kakor bi nekdo tam od hrvatskih Judov bil 50.000 fl. obečanih dobil, ako po trtni uši uniči vinograde brežiškega okraja. Nam se torej zdi, da naš dopisnik ni hotel druga, kakor poročati o govorici, katero je čul pripovedavati. Prosimo ga pa, naj nam reč podrobneje poroča. Sicer pa bode vsak lahko priznaval, da so Slovenci po pravici razjarjeni na g. Šnideršiča, ker se je dal kot slovensko-narodni kandidat l. 1878 v Gradec voliti, pri Slov. Gospodarji sam pismeno podpore prosil, a kmalu potem svojo besedo prelomil ter prestopil k nemškemu liberalcem in sedaj kandidira celo kot pristaš Slovincem na smrt sovražne stranke. Toliko politično vetrnjaštvo mirno trpeti, tega ne stori noben zdrav narod, noben pošten politični list, dobičkarje ali kaj podobnega pa mu ne očitamo.

Iz Ptuja. Na sv. Cirila in Metoda den t. j. 5. julija ob 7. uri bode v slovenskej cerkvi na Ptui velika meša, pri katerej bodo ondotne slovenske pevke in pevci peli sledeče pesni: Mikložičeva meša. Kot uloge se bodo pele: 1. pri graduale in benediktusu A. Nedved: Marijina čast, samospjev za sopran in troglasni ženski zbor. 2. Pri ofertoriji: Dr. Fr. Liszt: V slavo sv. apostolma Cirilu in Metodu. 3. D. Jenko: Molitev. — Na Hajdini ondotni nadučitelj V. Kocmut, načelnik nemškemu učiteljskemu društvu, otrokom nemščino pše vže v prvem šolskem letu. Okrajni šolski svet hoče zategadelj svojo dolžnost storiti. Sicer pa se godijo čudne stvari, kajti nadučitelj menda nema družega posla, — kot toževati se. Čuden mož, pa mu bode že odkljkalo.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Svitli cesar pa cesarjevič obiščeta Pulj (Polo) in Trst, da si ogledata velike vaje našega vojnega brodovja. Zbranih je 6 oklopnih in mnogo ladij za torpede. Deželno brambo so tako razvrstili, da šteje sedaj v 22 regimentih 82 bataljonov, tretji regiment je štajerski (Gradec), četrti štajersko-koroški (Celovec), peti je kranjski (Ljubljana). — Za Štajersko namerava ministerstvo izdati jezikovno naredbo, ki bode uradnikom zaukazovala, kedaj imajo slovenski uradovati. — Volitve nemškim liberalcem delajo mnogo

preglavič; za mesto Ptuj so postavili dolgojezičnega Aussererja iz Sevnice, ker se Pisk ne upa, za Bistrico pa imajo tri kandidate: Rudelua, Tomschegga in Ehmerja, za Celje se vé Nekermana, za Maribor pa Reiserja pekarskega, če Hammer-Ambossa nemškutarji Slovincem usilijo, če ga pa Slovenci zavržejo, kandidira v mestu. No, Slovenci smo tudi uže pripravljeni. — Ubogo Gališko, kder so v zadnjih 10 letih blizu 30000 kmetij po sili prodali (tožniki so zvečinoma Judi uderuhi), zadela je grozna nesreča. Strašni nalivi so reke in potoke napeli, da je nastala silna povodenj. Mnogo mostov je voda vzela, ceste razdrla, vasi, njive, travnike pokončala, mnogo živine in ljudi je mrtvih. Nesreča je neizmerna. Cesar so 8000 fl. v pomoč poslali. — V Zagrebu so se hrvatski poslanci zopet grdo zmirjali drug drugzega, zlasti Starčević je magjaronsko stranko grozno napadal. — V Trebinjah v Hercegovini blagoslovili so novo katoliško cerkev. Papež so jej darovali lepih podob.

Vnanje države. Mir baje ni tako zagotovljen na vse strani, kakor ljudje obče verujejo. Nekatere straši novica, da se avstrijsko-nemška zaveza ni zopet podaljšala na 5 let in Bismark baje zopet močno vleče na rusko stran. — V Novgorodu so Rusi napali Jude, jih mnogo pobili in hiše izropali in potem sežgali. — Rumunski dijaki so ministra Bratianija, ki je Avstriji saj nekoliko še prijazen, na ulici v Bukareštu napali, da je komaj tepenju všel. — Freimaurerji belgijski so v šolah krščanski nauk prepovedali, na kar so katoličani svoje otroke izvzeli in za nje na lastne stroške osnovali šole. Tako je 100 freimaurerskih šol bilo praznih in 500 imelo komaj 3—5 učencev, za kar je država plačevala 4 milijone. Sedaj so pri volitvah katoličani zmagali in freimaurerskim šolam je konec storjen. — V francoskem mestu Toulonu je umrlo 20 ljudi za kolero, katero so ladije iz Kitajskega semkaj zateple. — Angleži in Francozi so se zastran Egipta porazumeli; prvi zapustijo deželo l. 1888 pa Francozi ne smejo se nje polastiti. Zato pa Angleži oči zatisnejo, da so Francozi zopet velik kos zemlje, Kambodžo v Aziji pograbili. — Mahdi maršira proti Dongoli. Pravijo, da žene 30000 divjih zamorcev in Arabov seboj.

Smešnica 26. Slovenska deklica pride k svojemu strijcu na Nemško služiti. Neki dan stojita obadva pred hišo. Šolarčki gredo mimo iz šole in se pogovarjajo se ve nemški. Reče strije dekletu: ali te ni sram, glej, tako mali otroci pa uže znajo nemški, ti pa ne! „Kaj bo me tega sram, saj pa ti slovenski ne znajo“ mu ponosno zavrne slovensko dekle.

Verženski.

Razne stvari.

(Volilni shod) skličeta g. dr. Radaj in dr. Gregorč v Račah pri g. Požegarji v nedeljo 29. t. m. ob 3. uri popoldne za celo gornjo Dravsko polje in bližnje Pohorje. Naj se volilei obilno vdeležijo, da bodo vedeli prav voliti, kmetskemu ljudstvu v pomoč, Slovincem na čast!

(Pri sv. Lovrenci v Slov. goricah) zboruje tamošnje pol. društvo in obhaja ob enem volilen shod v nedeljo 6. julija t. l. popoldne ob 3. uri.

(Od sv. Lovrenca v puščavi) nam pišejo, da je pri sv. Antonu nad Ribnico lesni trgovec Muri ljudem marburški „bauernverein“ prekrstil v „Golztage“ in da bo še edenkrat „Golztage“, katerega se naj udeležijo, sicer bodo morali žage predelati in druge vrste les rezati. Bil je pa 12. t. m. le shod lesnih trgovcev, ki so prosili južno železnico, naj „refakcije“ odpravi in za vse jednake tarife lesovinam nastavi. Delajo se priprave za nov shod pa še ni določeno kdel!

(V Gornjem Ščavniškem dolu) nameravajo baje Angleži pokupiti slatinske studence ter velika kopališča prirediti. Zeleti bilo bi, da bi raje domač podjetnik to storil, če je upanja na dobiček.

(Grajščino v Loki) je kupil dunajski baron Wächter za 30.000 fl.

(Od cesarja potrjeni so) okrajni načelniki in jih namestniki g. dr. Geršak v Ormoži, g. Čulek v Središči, g. Snidršič in Delcort v Brežicah, g. Franc Lenček na Blanci in g. Medic v Sevnici.

(Mariborska čitalnica) ima 3. jul. t. l. ob 8. uri zvečer občni zbor, ker njeni predsednik g. Jenko odide kot vodja železniške ščacije k sv. Jurju ob južni železnici.

(Novo železnico) od Slatine do južne železnice želi mnogo ljudi napeljano nad Šmarije.

(Umrli) je pri sv. Ilji v Slov. goricah pridni poštar, Slovincem vdani g. Svati.

(Ravnatelj) vinorejske šoli je imenovan g. H. Kalman.

(Steze pregleduje) Hammer-Amboss, sedaj pri sv. Jakobu v Slov. goricah, sedaj v Račah na Dravskem polju. Če Schmiderer misli, da naši ljudje ne vedo, kam pes tace moli, je pač ubog na duhu. Uže dolgo je okrajnemu zastopu načelnik, je li do sedaj bil za slabe steze gluhi in slepi? Kako pa, da sedaj na enkrat čuje in vidi? Oj, Hammer-Amboss, kako smehen vendar si!

(Volilni shod) v Globokem pri Brežicah je v nedeljo 29. t. m. ob 1/2 4. uri popoldne pod milim nebom dovoljen. Volilni shodi bodo kmalu tudi pri sv. Martinu na Pohorji, Rušah, sv. Lovrenci v puščavi, Jarenini in Makolah.

(Ker treznega zdravnika) v Svičini nimajo, je mož porodnici s škarjami dete izrezal.

(Slovenski uradujejo) občine Fraunheim, Morje, Loka, Ješence. Živile.

Listnica uredništva: G. P. s Štange: Vaš dopis bi tiskovno pravdo nam nakopal, g. dr. I. dopis zastran železnice nam za takrat prepozno došel, istotako dopis od sv. Ilja in od Device Marije v puščavi itd. Dopisi iz Dobrove, Gornje-radgonskega okraja, Makolj, Rač in Podsrde prihodnjič. Mozirsko svečanost popišemo, brž ko nam volitve prostora pustijo. Hvala vsem!

V J. Leon-ovi zalogi

se bodo dobivale:

Velike egiptovske sanjarske bukve

po starih egiptovskih in arabskih pismih.

Na 230 strani bodo obsegale:

Predgovor, — uprava avstrijsko-ogerske številne loterije, — na kaj se mora pri stavbi posebno paziti? — Dobitki in razna srečkanja — štempeljnina za dobitke — loterijski cenovnik ali tarifa — tablica, ki kaže koliko amb in trn obsegajo 90 števil. — 2800 razkladanj sanj z dotičnimi številkami za srečkanje — za 90 števil. sanj je v podobah — kazalo srečnih in nesrečnih dni — tablica ki kaže, ktere številke se morajo staviti in razlaganje sanj v podobah.

Najnovejši natis

pomnožen z številnimi, podučnimi napeljavami in s prerokovanjem iz zvezd ali z mesečnim listom za oba spola.

Velja samo 30 kr. mehko vezana.

 Po pošti 5 kr. več.

 Kdor se jih deset naroči, dobi 11. po vrh.

Pri Jan. Leonu v Mariboru
šolske ulice 2,

se dobiva papir in kouvarte za pisma z lepim natisom

„Pozdrav z Maribora“
tudi v nemškem jeziku.

 20 komadov za 15 kr.

Tiska se pa tudi, če kdo 50 pisem in 50 kouvartov naroči, pozdrav od vsacega kraja.

Prostovoljna prodaja

kmečkega posestva na Stanovskem, obsegajočega 23 oralov hoste, njiv in travnikov. Hiša in gospodarsko poslopje v dobrem stanu; vse po nizki ceni. Za živinorejce posebno priljučno.

Več pové Jože Detiček, po domače Rihl v Poličanah.

Loterijne številke:

V Trstu 21. junija 1884: 80, 89, 24, 5, 64
 V Linci " " 32, 45, 78, 53, 1
 Prihodnje srečkanje: 5. junija 1884.

Oznaniło.

Podpisana si dovoljujeta slavnemu občinstvu naznaniti, da sta gostilno pri slonu (Elefantu) štv. 29. v Gornji Radgoni opustila in sta v svojem lastnem poslopji štev. 19 v Gornji Radgoni (prej Lukovnak) novo gostilno začela. Kakor do sedaj bode vedno najna skrb popotnikom in drugim gospodom gostom vselaj z najboljšim, z starim in novim vinom, pivom in pa tudi z izvrstno hrano po prav nizki ceni postreči. Opomniti še morava, da so v najnem novem poslopji veliki prostori, posebno so pa konjski hlevi prav prilični.

Gornja Radgona 23. junija 1884.

Janez in Marija Kurbus.

Učiteljske službe.

1. Tri podučiteljske službe pri šoli za Ptujsko okolico, III. plačilnega razreda;
2. ena podučiteljska služba na Hajdini,
- IV. plačilnega razreda, prosto stanovanje;
3. ena podučiteljska služba v Cirkovcah,
- IV. plačilnega razreda, prosto stanovanje.

Prosilci nemškega in slovenskega podučevanja zmožni naj svoje prošnje do 20. julija t. l. pri dotičnem, krajnem šolskem svetu vložijo.

Okrajni šolski svet v Ptuji
 dne 12. junija 1884.

Predsednik:
Premenstein.

Žalostna žena, dve hčeri, zet in vsa rodbina se presrečno zahvalijo za obilno vdeležanje sprevoda pokojnega, povsod mnogo spoštovanega gospoda

Janez-a Kardinal-a,

posestnika kmetije in mlin v Pušencih blizu Ormoža, kateri je 66 let star, previden s svetini zakramenti, po dolgi bolezni na 20. dan junija 1884 mirno v Gospodu zaspal.

Naj v miru počiva.

Helena Kardinal,
 vdova.

Doroteja,
 omožena Škerlec.

Amalija Kardinal,
 hčer.

Franc Škerlec,
 zet.

Lepa hiša

v prijazni vasi Cirklje na Gorenjskem, poleg cerkve, pripravna za trgovino ali krčmo posebno pa za gosp. deficiente, z 1 oralom vrta se pod prav ugodnimi pogoji proda.

Tudi se daje v najem na več let več orolov zraven pripadajočih travnikov, njiv in gozdov. — Več se izvé pri lastniku Valentinu Bajt, trgoecu pri Novi štifti, pošta Gornjigrad, Štirsko.

2—3

1—6

Mlatilnice,

slamoreznice in žitočistilne
 stroje prodaja po strogo fabriški ceni

J. C. Demscher

Železnike, (Oberkrain.)

Gospodarske mašine

priporoča

J. Pfeifer v Hočah

(Kötsch, Südbahn, Steiermark),

mlatilnice, ročne pa tudi da jih druge sile gonijo, s posebno napravo za čisto mlačenje, za kar je 1 delavca treba, trijere, ki izvejajo kokol, grašico, grah vsake količnosti. rezne mašine najnovejšega stroja, koruzolušnike, škropilnice za gnojnice, drozgalnice, preše za droži, samopisne tiskarnice, orodje vsake vrste, šivalnice, izvrševanje iznajdeb, izdelovanje vsakojakih modelov.

Popravila po ceni. Poročilo 3 letu za vsako mašino.

3—10